

У К Р А Ї Н А

**ВИНОГРАДІВСЬКА РАЙОННА РАДА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ТРИДЦЯТЬ ПЕРША СЕСІЯ СЬОМОГО СКЛИКАННЯ**

Р І Ш Е Н Н Я

**Про хід виконання Програми розвитку
культури і мистецтва в районі на 2016-
2020 роки**

Відповідно до статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», п.5 Порядку звітування по виконанню районних цільових програм, затвердженого рішенням сьомої сесії районної ради сьомого скликання від 28.10.2016р. № 190, та заслухавши інформацію начальника відділу культури районної державної адміністрації, районна рада

В И Р І Ш И Л А:

Взяти до відома інформацію відділу культури районної державної адміністрації про хід виконання Програми розвитку культури і мистецтва в районі на 2016-2020 роки (додається).

Голова районної ради

В.В. Любка

*м.Виноградів, 26 липня 2019 року
№ 774*

**Звіт про виконання
„Програми розвитку культури і мистецтва в районі
на 2016-2020 роки” за 2018 рік**

На виконання заходів „Програми розвитку культури і мистецтва в районі на 2016-2020 роки”, затвердженої рішенням другої сесії сьомого скликання Виноградівської районної ради від 15 січня 2016 року № 64, у 2018 році для проведення державних, календарних, традиційних свят з районного бюджету було виділено 101,3 тис.грн. при планових обсягах фінансування всієї Програми 646.0 тис. грн.

Згідно плану заходів щодо виконання Програми проведено:

п.1. Збереження історико-культурної спадщини, реставрація, реклама.

Проведені урочистості та покладання квітів до пам'ятних знаків воїнам-афганцям, загиблим землякам в АТО, відзначення Дня Перемоги, пам'яті партизан-підпільників, Дня вшанування пам'яті жертв війни в Україні до меморіального комплексу, стели на місці розстрілу партизан-підпільників у м.Виноградіві, їх могил у с.Текові та с.Чорнотисові, меморіальних дошок представниками районної та міської влад, органів місцевого самоврядування, підприємств і громадських організацій та учнівської молоді.

Відкрито пам'ятний знак о.Миколі Зомборі, греко-католицькому священику, жертві сталінізму, у с.Підвиноградіві (лютий).

Відкриті меморіальні дошки загиблим героям АТО: Василю Білаку у с.Дротинці (лютий), Золтану Балажу на будівлі ЗОШ № 2 в смт.Королево та Віктору Афанасьєву перед селищною радою в смт.Вилок (квітень).

Вшанування пам'яті Тараса Шевченка з нагоди 204-ї річниці від дня народження проведено біля пам'ятників поетові у м.Виноградіві та смт.Королеві (березень).

З нагоди відзначення 170-ї річниці визвольної боротьби угорського народу у 1848-1849рр. учасники урочистостей – представники консульств Угорщини у Берегові та Ужгороді, районної та міської влад, громадських організацій, духовенства та городяни поклали квіти шани до пам'ятника Жігмонду Перені у сквері ЗОШ № 3 (березень).

Продовжено реставрацію дерев'яної греко-католицької церкви святого Архангела Михаїла (ХУІІІст.) у с.Тисобикень, будівлі синагоги (ХІХст.) та капітальний ремонт римо-католицької каплиці святої Цецилії у м.Виноградів.

Представлено уточнені дані та кольорові фото про пам'ятки Виноградівщини в обласну редколегію з підготовки і випуску „Зводу пам'яток історії та культури Закарпатської області” (квітень).

З метою виховання інтересу до історичних пам'яток, любові до рідного краю проведені тематичні екскурсії „Мій рідний Виноградів” з відвіданням кімнати-музею Бели Бартока під час уроків „Мистецтво” для учнів 8-9 класів Виноградівської гімназії (квітень, травень).

Проведено урочистості та покладання квітів із нагоди відзначення Дня партизанської слави до стели на місці розстрілу партизанів-підпільників у м.Виноградіві, їх могил у с.Текові та с.Чорнотисові представниками районної та міської влад, органів місцевого самоврядування, підприємств і громадських організацій та учнівської молоді(вересень).

Проведено відкриття пам'ятного знака у с.Шаланки 30-м воїнам-односельчанам, які загинули на фронтах I-ї Світової війни 1914-1918рр. і в таборах військовополонених (11.07).

Урочистості з нагоди відзначення переможної битви у визвольній боротьбі 1703-1711рр. під проводом Ференца Ракоці II проведені біля пам'ятника Турул (с.Тисобикень) з покладанням квітів представниками обласної, районної та місцевої влад, консульств Угорщини в Закарпатті та громадських організацій (15.07).

Продовжено реставрацію дерев'яної греко-католицької церкви святого Архангела Михаїла (XVIIIст.) у с.Тисобикень, будівлі синагоги (XIXст.), проведено впорядкування території навколо каплиці святої Цецилії у м.Виноградіві.

Проведено урочистості та покладання квітів до пам'ятника Жігмонду Перені у сквері ЗОШ № 3 з нагоди відзначення 170-ї річниці визвольної боротьби угорського народу у 1848-1849рр. представниками консульств Угорщини у Берегові та Ужгороді, районної та міської влад, громадських організацій, духовенства та городян (жовтень).

Покладання квітів до меморіального комплексу проведено з нагоди відзначення 74-ї річниці визволення Виноградівщини та Закарпаття від німецько-фашистських загарбників (жовтень).

Відбулася науково-практична конференція „Перша світова війна. Погляд крізь століття” у залі ЗОШ с.Великі Ком'яти за участі науковців кафедри історії України Ужгородського національного університету, викладачів-істориків ЗОШ району, краєзнавців та учнівської молоді, а також покладання квітів до єдиного в районі пам'ятника загиблим у Першій світовій війні воїнам-землякам із Великих Ком'ят (листопад).

Завершено капітальний ремонт каплиці святої Цецилії з добудовою ритуального будинку святого Яна Капістрана на старому міському кладовищі (жовтень).

Проведено освячення дерев'яної греко-католицької церкви святого Архангела Михаїла (1770р.) у с.Тисобикень після завершення реставраційних робіт, здійснених за рахунок коштів Фонду ім. Ласло Телекі (Угорщина), на початку грудня.

п.2 Розвиток самобутньої української національної творчості та забезпечення прав національних меншин.

У закладах культури району проводиться систематична і цілеспрямована робота з метою сприяння збереженню і розвитку культурних потреб, вихованню поваги до народних звичаїв національних меншин та зміцненню міжнаціональної злагоди і порозуміння.

Відділ культури співпрацює з громадськими організаціями національних меншин: міським та районним осередками Закарпатського товариства угорської культури, товариством культури ім.Моріца Жігмонда, районним товариством ромської культури «Романо дром» та районним жіночим товариством «Бахталі ромні», Виноградівською іудейською релігійною громадою. У міській синагозі працює єврейська недільна школа.

У закладах культури району проведено ряд культурно-просвітницьких заходів спрямованих на формування толерантності, поваги до історії, мови, традицій представників різних національностей.

Презентація книги „Щоденник молодого рома-мандрівника” автора Миколи Бурмека-Дюрі проведена для громадськості міста у Виноградівській ЦРБ. У цьому романі-колажі вміщені автобіографічні оповіді, рефлексійні ескізи, документальні тексти, казки, етнографічні описи. Книга вийшла у світ у видавництві „Гражда” за підтримки програми „Роми України” Міжнародного фонду „Відродження”. З приводу унікального твору вели розмову письменник і видавець Іван Ребрик, кандидат філологічних наук Наталія Ребрик, автор передмови письменник Василь Горват та присутні на презентації. Повідомлення про україномовну книгу ромського автора одержало широкий резонанс в українських літературних колах (30 березня 2018р.). Бібліотекарі Виноградівської ЦРБ підготували буктрейлер про книгу Миколи Бурмека-Дюрі „Щоденник молодого рома-мандрівника” (вересень).

Урочисте зібрання відбулося біля пам'ятника Турулу з нагоди відзначення річниці переможної битви у 1703р. під проводом Ференца Ракоці II у визвольній боротьбі угорського народу 1703-1711рр. (липень, смт.Вилок-с.Тисобикень).

У будинку культури с.Шаланки протягом років діє клуб «Сонечко», який об'єднує більше 20 дітей-ромів. Із ними розучують вірші, пісні, займаються рукоділлям, малюванням, вивчають народні звичаї, проводять екскурсії на різну тематику. Учасники дитячого клубу виступають у концертних програмах.

Проведено урочистості з нагоди завершення відновлення будівлі Пийтерфолвівської дитячої школи мистецтв за сприяння та матеріальної підтримки Міністерства закордонних справ Угорщини. На урочистостях були присутні представники Державних Зборів, Державного секретаріату, Міністерства закордонних справ, Міністерства культури, консульств Угорщини у м.Ужгороді та м.Берегові, обласної ради, районної державної адміністрації, громадських організацій і духовенства. Заступник голови Державних зборів Угорщини др.Лоторці Янош у виступі виділив важливість збереження рідної мови, культури і народних традицій, у якому важливу роль відіграють дитячі садки, школи, мистецькі заклади. Заступник голови державної адміністрації Єва Данич подякувала за надану матеріальну допомогу у відновленні ДШМ угорському уряду, вручила Подяки райдержадміністрації Далмі Молнар, голові угорського Фонду „Разом за нас усіх”, та колективу Пийтерфолвівської ДШМ. Концертна програма учнів та викладачів школи була різноманітною і професійною (22 листопада 2018р.).

Благодійний концерт учнів та викладачів Неветленфолівської ДШМ з метою надання матеріальної допомоги важкохворому однолітньому Олександру Костробі (с.Сасово) з нагоди відзначення Міжнародного дня людей із особливими потребами проведений у будинку культури м.Виноградів. На концерті були присутні представники районної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування, підприємств та організацій, учнівської молоді, ЗМІ. У концертній програмі були виконані інструментальні та вокальні твори українських і зарубіжних композиторів. Зібрано кошти в сумі 72,2 тис.грн. (03 грудня 2018р.)

З метою популяризації творчості угорських письменників для юнацтва сектором угорської літератури ЦРБ проведено літературну годину до 130-річчя від дня народження Мілана Фюшта, угорського письменника, поета і драматурга(23 липня 2018р.).

Перегляд кінофільму „Зірки Егера”, створеного за романом угорського письменника Гейзи Гардоні, проведений для учнів міської ЗОШ №3 ім.Ж.Перені сектором угорської літератури ЦРБ з нагоди відзначення 155-річчя письменника(30 серпня 2018р.).

Сектор угорської літератури ЦРБ спільно із вчителем угорської мови та літератури ЗОШ №3 ім.Ж.Перені Ерікою Вінце провів святкування Дня угорської мови для учнів 5-го класу. Завідувачка сектору Габрієлла Меланчук познайомила дітей із цікавою історією виникнення угорської мови, її першою писемною пам'яткою. Захід доповнили вірші відомих угорських поетів Дежева Костолані, Шандора Ременіка, Мілана Фюшта у виконанні учениць Клари Югас, Єви Жовчак і Кітті Жидик (12 листопада 2018р.).

В Угорщині 2018 рік оголошено роком короля Матяша (ХУст.). У ЦРБ експонується книжкова виставка „Король Матяш, справедливий” (липень-грудень 2018р.)

Темі упередженості та взаємної недовіри, які часто лежать в основі дискримінації, расизму та ксенофобії, була присвячена зустріч у рамках кіноклубу „Docudays UA” при Виноградівській ЦРБ, де відбувся перегляд фільму „Ромська мрія” режисера Романа Бондарчука. Цей фільм – дослідження українськими документалістами проблем ромів у Закарпатській області. Учасники перегляду емоційно реагували на перегляд кожної стрічки циклу – автобіографічних фільмів „Денис”, „Мирослав”, „Рената”, „Діана” про успішних представників ромського середовища, висловили думки з приводу стереотипів та особливостей поведінки цієї народності.

19 грудня у читальній залі ЦРБ відбулася презентація книги молодого ромського письменника Миколи Бурмек-Дюрі «Мама казали правду». Видання здійснене за сприяння Ромської програмної ініціативи «Рома України» від Міжнародного фонду «відродження». По завершенню презентації присутні змогли переглянути книжково-ілюстративну виставку «За місцем під сонцем». Черговий семінар-тренінг на тему „Інноваційні форми та методи в бібліотечній роботі” для працівників бібліотек-філій Виноградівської ЦБС (с.Ботар, с.Нове Село, с.Велика Паладь, с.Тисобикень, с.Дюла, с.Вербовець, с.Шаланки, с.Теково, смт.Королево(дитяча бібліотека), смт.Вилок), ЦРБ,

Солотвинської бібліотеки-філії Тячівського району, які обслуговують угорську національну меншину, проведено у Виноградівській ЦРБ 05 квітня 2018р. Навчання проводилося завдяки Центру підтримки угорської культури, Товариства угорських бібліотекарів Закарпаття спільно з Національною бібліотекою ім.Іштвана Сечені, Благодійного фонду ім.Габора Бетлена. Тренерами були Врауконне Лукач Ілона, науковець, і Гастоні Еніка (обласна бібліотека ім.Жігмонда Моріца, м.Ніредьгаза).

У бібліотеці-філії с.Нове Село(завідувачка Мелінда Молнар) літературно-музичною годиною „Святкуємо ювілей – 10 років” працівники культури села спільно відзначили співпрацю Фонду „Мистецтво – за націю” (м.Будоерш,Угорщина) та Благодійної організації „Люби і роби добро”, яка діє при бібліотеці-філії. Бібліотека одержала 350 художніх та дитячих книг від Фонду „Мистецтво за націю” (28 квітня 2018р.).

Концерт-лекцію „Зеневораж – Зачарування музикою” для учнівської молоді про твори класичної музики проведені фортепіанним дуєтом у складі Варнодь Андреї і Форкош Лілі (Угорщини) у Виноградівській ДШМ ім.Б.Бартока. Варнодь Андрея провела також майстер-клас із учнями-піаністами цієї школи (03 травня 2018р.)

п. 3.Організація та проведення масових заходів.

Проведено близько 90 масових заходів районного значення: новорічно-різдвяні святкування і коляда, участь у обласному фестивалі «Коляди у Старому селі», День Соборності України, Міжнародний жіночий день, відкритий фестиваль виноградарів-виноробів «Угочанська лоза», творчі звітні концерти дитячих шкіл мистецтв, творчі звіти колективів художньої самодіяльності, театралізоване свято з нагоди відзначення Міжнародного дня захисту дітей, День художника, День вчителя, День захисника України, День Державного Прапора України, День незалежності України, благодійні концерти. До кінця поточного року відділ культури планує провести наступні заходи: День працівника культури, День пам'яті жертв Голодомору, День Гідності і Свободи, Міжнародний день інвалідів, День Збройних сил України, участь у обласному конкурсі «Юні зірки Мельпомени». Надаємо інформацію про проведення деяких заходів протягом звітного періоду.

Працівниками культури району приділяється особлива увага щодо підвищення ефективності роботи галузі, пошуку шляхів вдосконалення функціонування всіх закладів району.

З метою культурного обслуговування населення працівники закладів культури Виноградівського району провели численні різнопланові культурно-мистецькі заходи.

Рік розпочався з проведення різдвяних та новорічних свят, а саме в СБК Букове – вечір «З Новим Роком, з новим щастям, побажання шлем найкращі», СБК Шаланки – новорічний вечір «Ой на Новий Рік, та й на довгий вік», клуб вул. Першотравнева – дитячий ранок «Новорічні втіхи», клуб с.Боржавське – новорічна шоу-програма «Мелодія новорічної ночі» та ін..

В рамках Різдвяних свят 03 січня у міському будинку культури учасники зразкового театру ляльок (керівник - Наталія Югас) спільно з громадською

організацією «Центр дитячого розвитку «Розумашки», провели різдвяний концерт, де представили виставу «Вертеп».

13 січня у Закарпатському обласному музеї народної архітектури та побуту (м.Ужгород) проведено УІІ-ий фестиваль «Коляди в старому селі», у якому брав участь фольклорний колектив «Хижанські візерунки» будинку культури с.Хижа (керівник – Ірина Турцанащ).

14 січня у будинку культури с.Онок проведено театралізоване свято «Оноцька коляда -2018», у якому брали участь: театр ляльок міського будинку культури з виставою «Вертеп» (керівник Наталія Югас), колядницькі колективи церковної громади с.Онок та с. Боржавське, фольклорний вокальний ансамбль «Оноцькі ластівочки» (керівник Лариса Білак) та інші творчі колективи і окремі виконавці.

22 січня проведено урочистості з нагоди відзначення у районі Дня Соборності України. Під час заходу представники влади поклали корзини квітів до пам'ятника-погруддя Тараса Шевченка, а в клубних закладах сіл: БК Вербовець - вечір «Соборна моя Україна», БК Теково – вечір «Соборність України – основа державності», БК В.Копаня – святковий концерт «Нехай не розмежованою залишається навіки», БК Гетеня-вечір «Україно Соборна державо, сонценосна колиско моя» та інші.

27 січня в районі було відзначено День пам'яті жертв Голокосту до цієї дати було проведено вечір «Ми Вас пам'ятаємо назавжди»-СБК Вербовець, година пам'яті «Слава героїв- жива» - СБК В.Комяти,історична година «Сказати стільки хочу... та мовчу» -СБК Хижа, вечір пам'яті «І слава їх встає, не вмерши» - СБК Веряця та інші.

29 січня до Дня пам'яті Крутів проведено ряд заходів зокрема історичні години, години-спомини, мітинг-реквієм, вечори-пам'яті «І рішилися на смерть три сотні» -СБК Сасово, «Стогнули Крути і молився вітер» -СБК Фанчиково, «Під Крутами юність і нації слід» - СБК Олешник, «Тим, хто грізну стихію зумів зупинити» -СБК с.В.Копаня, «Ніколи Україні не забути цих юних душ нескорених політ» - СБК Дротинці.

14 лютого до Дня закоханих були проведені вечори-відпочинку під назвами «Любов'ю дорожити вмійте» СБК Сасово, «На крилах любові» СБК Теково, «Романтична пара» СБК В.Копаня.

15 лютого на пл. Миру, біля пам'ятного знаку воїнам-інтернаціоналістам відбулися урочистості з нагоди відзначення Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав та героїв АТО. Учасники заходу схилили голови перед світлою пам'яттю полеглих, вшанували тих, кому довелося воювати. Також проведено урочисте покладання корзин квітів до пам'ятного знаку воїнам-інтернаціоналістам. На завершення заходу у виконанні Каріни Біров пролунала пісня «Мальви».

Традиційно з нагоди річниці виведення радянських військ з Афганістану у закладах культури Виноградівського району проведено ряд заходів.

27 лютого у залі Виноградівського міського будинку культури проведено два концерти Закарпатського академічного камерного хору «Кантус»

(м.Ужгород). Керівник хору – народний артист України Еміл Сокач. Як завжди вони дарували слухачам піднесену атмосферу свята.

22 березня 2018р. на базі народного художнього колективу-ансамблю танцю «Танцювальна Корпорація Друзів» Закарпатського обласного палацу дитячої та юнацької творчості «Падіюн» (м.Ужгород) проведено обласну творчу лабораторію на тему «Інноваційні форми роботи з різними віковими категоріями дітей у хореографічному колективі сучасного танцю», у якій взяли участь директор будинку культури с.Теково Севке Ольга та директор будинку культури с.В.Копаня Мазуряк Вікторія. Учасники значно збагатили свій досвід роботи. Систематичні проведення таких творчих лабораторій, організованих обласним організаційно-методичного центром культури, сприяють підвищенню кваліфікаційної майстерності керівників хореографічних колективів у клубних установах району.

27 березня, з нагоди відзначення Міжнародного дня театру у Виноградівській дитячій бібліотеці відбулася прем'єра вистави «Як Дід щастя здобував» за мотивом української народної казки, у виконанні учасників аматорського театру ляльок Виноградівського міського будинку культури. Щирим вітанням та оплесками глядачі – учні Виноградівської ЗОШ №1 привітали з успіхом акторів, які виступили вперше на аматорській сцені м. Виноградів. В цей день, також було проведено майстер-клас на тему: «Основи акторської майстерності» з акторами та глядачами творчої зустрічі.

29 березня у Берегівському міському будинку культури проведено XIII-й відкритий фестиваль-конкурс дитячого та юнацького театрального мистецтва «Юні зірки Мельпомени», мета якого – розвиток і популяризація театрального мистецтва в області, покращення професійної і виконавської майстерності режисерів та акторів аматорських колективів, обмін досвідом, встановлення творчих зв'язків. У конкурсі взяли участь актори зразкового театру ляльок Виноградівського міського будинку культури (керівник Наталія Югас, режисер Василь Югас) та театральний колектив учнів Широківської ДШМ з Виноградівського району (керівник Світлана Гелл). Згідно рішення журі найвищу нагороду фестивалю-конкурсу Гран-прі одержав зразковий театр ляльок Виноградівського міського будинку культури за виставу «Вертеп», а театральний колектив Широківської ДШМ відзначений Подякою.

24 квітня до Виноградівського міського будинку культури завітав гість з Берегова, а саме Народний український театр імені Ярослави Бандурович, який представив глядачам виставу за п'єсою Ольги та Олександра Матей «І були кози ситі та сіно ціле, допоки..». Театр виступив за сприяння Виноградівського міського голови Бочкає С.З. та адміністрації міського будинку культури.

29 квітня у будинку культури с.Веряця проведено звітний концерт творчих аматорських колективів та індивідуальних виконавців. На творчому звіті були присутні депутати районної ради, дирекція та учні Веряцької загальноосвітньої школи, батьки, гості та жителі с.Веряця. Глядачі тепло зустрічали кожен з номерів. Авторська програма творчого звітнього концерту

підготовлена художнім керівником будинку культури с.Веряця – Марією Тарнай. Відрадно, що будинок культури тісно співпрацює з Веряцькою ЗОШ, є учасником державних, календарних, традиційних свят районного та обласного значення.

5-6 травня 2018р. у м. Виноградів проведено XIII-й Виноградівський відкритий фестиваль виноградарів-виноробів «Угочанська лоза». Багата концертна програма включала в себе біля 30 творчих колективів та індивідуальних виконавців. У парку Перені традиційно проводилась виставка-продаж виноробної продукції, виставка-прожаж творів образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, майстер-класи та виставки народної кулінарії у виставкових «Господарських дворах».

8 травня на пл. Миру м. Виноградів проведено мітинг-пам'яті з нагоди відзначення Дня пам'яті та примирення і 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. Вокальний дует у складі Світлани Гнетило та Ірини Уршанської, викладачів Виноградівської дитячої школи мистецтв ім.Б.Бартока, виконав пісню «Мамо, качки летять...» та Світлана Гелл, викладач Широківської дитячої школи мистецтв, прочитала тематичний вірш. Глибоким відгомонам у кожній душі лунали слова пам'яті про загиблих, прагнення миру і злагоди, вдячності воїнам-захисникам Батьківщини. Учасники урочистого заходу вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання та поклали корзини квітів до меморіального комплексу, стели розстрілу партизан-підпільників та пам'ятного знака загиблим воїнам АТО.

2 червня 2018 р. на стадіоні «Авангард» (м.Ужгород) відбулася 6-та обласна спартакіада працівників закладів культури Закарпаття. Вкотре спортсмени мали змогу позмагатися в різних видах спорту. Традиційно активну участь у спартакіаді приймали працівники культури Виноградівського району, де в змаганні з легкої атлетики серед жінок Божов Тетяна посіла 1-е місце. Загалом команда результативно відстояла честь нашого району.

7 червня 2018р. у міському будинку культури Закарпатський обласний театр драми і комедії показав справжнє музичне дійство «Наталка Полтавка» (І.Котляревського, М.Лисенка). Музичне дійство вразило всіх, хто знайшов час і завітав до Виноградівського міського будинку культури. Постановка, сценічна версія з «хустським смаком», цікаві народні образи, безліч пісень, яскраві декорації, жвавість виконання, все це поєднала на сцені історія кохання Наталки і Петра.

10 червня 2018р. в с. Оклі Гедь (Дубовий гай) Виноградівського району проведено Фестиваль черешень та ягід. У концертній програмі взяли участь Неветленфолівська дитяча школа мистецтв, фольклорний колектив «Золотий захід» будинку культури с.Неветленфолу та Неветленфолівська ЗОШ та солісти з Румунії. В продовж дня гості та туристи мали змогу відвідати «господарські двори» сіл Неветленфолу, Дюла, Оклі Гедь, виставку і дегустацію страв з різних сортів черешень та ягід, побачити виставку творів народних умільців. Проведено конкурс на кращий леквар і палинку виготовлених з ягід та черешень. Загалом фестиваль був насичений цікавим концертом, розважальними програмами та конкурсами.

22 червня 2018р. у залі Виноградівського міського будинку культури проведено звітній концерт танцювального колективу «Галактика» керівником якого є Валентина Дудка. Звітній концерт – це головна подія року, шлях до якого лежить через перемоги на конкурсах різних рівнів, через велику працю, наполегливість учасників колективу та керівника. Глядачам були представлені різноманітні хореографічні композиції, запальні ритми та яскраві колоритні костюми. Під час концерту учасники продемонстрували свою майстерність, створюючи на сцені атмосферу яскравого свята танцю, краси і творчості. Свято мистецтва, яке подарували юні артисти пройшло на хорошому рівні. Без сумніву, творчий звіт вихованців колективу продемонстрував, що колектив є джерелом творчості, таланту і натхнення у нашому місті.

6 липня проведено святковий концерт з нагоди урочистого відкриття приміщення будинку культури с.Пийтерфолво (після ремонту) та відкриття 23-го Закарпатського табору народної творчості на базі Пийтерфолвівської дитячої школи мистецтв. У відкритті взяли участь представники влади та гості, після урочистостей відбувся святковий концерт.

24 липня згідно наказу відділу культури Виноградівської районної державної адміністрації від 26 червня 2018 р. №01-07/44 працівники районного методичного центру спільно із залученням фахових працівників Закарпатського організаційно-методичного центру культури та департаменту культури Закарпатської обласної державної адміністрації провели моніторинг роботи клубних закладів культури Виноградівського району в рамках обласного огляду-конкурсу клубних закладів у сільській місцевості. Було оглянуто роботу будинків культури с. Хижа, с.Пийтерфолво. У будинку культури с. Хижа проведено тематичний захід «Рідна Земля, рідне село - рідні люди в ньому» за участю народного фольклорного колективу «Хижанські візерунки».

13 жовтня у Виноградівському міському будинку культури проведено ІV Міжнародний фестиваль русинської культури «Червона ружа Трояка», у якому взяли участь народний хоровий колектив працівників культури та любителів хорового співу (керівник Тетяна Гудачок) та вокальний ансамбль будинку культури с.Онок «Оноцькі ластівочки» (керівник Лариса Білак).

13 жовтня 2018р. у виставковому залі «Імпасто» з нагоди відзначення Дня художника 9 художників презентували свої картини. На виставці представлені роботи митців виноградівського творчого об'єднання «Мистецька Угоча». На відкритті з вітальним словом виступив начальник відділу культури Василь Югас, а також запрошена музикантка Вероніка Марко (с.Петрово). Художники Виноградівщини представили 46 картин, різних за жанром та технічним виконанням. У неповторних роботах можна впізнати як знайомі архітектурні об'єкти та пейзажі, так і особливу творчу манеру кожного художника.

16 жовтня до працівників культури Виноградівського району з лекціями, майстер-класами, практичними показами завітали викладачі та студенти КВНЗ «Ужгородський коледж культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради. Коледж отримав грант від Українського культурного фонду на здійснення проекту «Гра вчить жити і творити» - відкритий обласний фестиваль ігрових програм «Грайлик». У рамках цього проекту відбувся семінар клубних

працівників нашого району. Надзвичайно потрібний та цікавий по змісту, він дозволив отримати та поновити знання з багатьох питань: написання сценаріїв, використання музики, включення у програму народних ігор. З такими питаннями на семінарі виступили Є.М.Сівак, В.О.Кучмаш, Г.С. Василик, В.В.Тищук, Є.Я.Бабяк. Викладач Л.І.Ухач провела майстер-клас з питання виготовлення та використання реквізиту. Студенти коледжу під її керівництвом продемонстрували цікаві ігри. У хореографії та ігровій частині клубні працівники були особливо активними. Глядачі оплесками нагороджували найактивніших учасників та переможців Ганну Кобаль, Ольгу Севке, Лівію Баторі, Марту Пантьо, Єву Гевеші, Світлану Марко - директорів будинків культури Виноградівського району. Всі учасники мали можливість підвищити свій кваліфікаційний рівень.

7 листопада 2018 р. у Виноградівському районному історичному музеї відкрито виставку мистецьких робіт працівників культури Виноградівського району з нагоди відзначення професійного свята – Всеукраїнського дня працівників культури та аматорів народного мистецтва. Відкрила виставку Вікторія Буря, науковий працівник музею, яка підкреслила, що висока духовність культури є інструментом об'єднання в країні, важливість використання народних традицій у створенні сучасних мистецьких творів. В експозиції представлено більше 130 творів, різних за технікою виконання: вишивка, гачкування, витвори з бісеру на полотні, декоративні жіночі прикраси, гобелени, макраме, художні картини, різьба по дереву, ляльки-мотанки, різноманітні композиції і т.д. Ігор Вантюх, керівник апарату державної адміністрації, привітав працівників культури зі святом і наголосив, що працівники культури гідно представляють Виноградівщину на обласних святах, міжнародних заходах, співпрацюють із владними структурами і громадськістю, ідуть у ногу з часом. Василь Югас, начальник відділу культури, заслужений працівник культури України, відзначив важливість пошуку і виявлення нових талановитих людей. Вперше організована така виставка творів наших працівників і вона переконала, що вони є різносторонніми, творчими людьми, які творять мистецьку красу власноруч, прилучаючи і навчаючи цьому й інших у своєму оточенні. Мистецтво об'єднує, відстоює і творить мир між людьми у суспільстві. Такі виставки мають бути щорічними і традиційними. Добрі побажання висловили у своїх виступах також і Тетяна Гудачок, голова профкому працівників культури району, Елеонора Кудрон, директор Центру позашкільної роботи з дітьми управління освіти, молоді та спорту та інші виступаючі.

14 листопада у Виноградівському міському будинку культури відбулися урочистості з нагоди відзначення Всеукраїнського дня працівників культури та аматорів народного мистецтва. Привітали культурну та мистецьку громаду Виноградівщини в.о.голови райдержадміністрації Наталія Костелеба-Веремчук, керівник апарату райдержадміністрації Ігор Вантюх, начальник відділу культури Василь Югас, керуюча справами районної ради Елізавета Арвай та перший заступник міського голови Василь Ціцей. Після урочистої частини присутні моли змогу насолодитися різножанровим концертом.

14 листопада на базі будинку культури с. Сторожниця Ужгородського району відбулася обласна творча лабораторія «Методика роботи у вокально-хореографічному колективі» для керівників аматорських хорових, вокальних та вокально-хореографічних колективів, методистів районних, міських методичних центрів та будинків культури. У творчій лабораторії взяв участь художній керівник, соліст-вокаліст будинку культури с.Підвиноградів, Юрій Орос.

14 листопада у виставковому залі «Імпасто» проведено відкриття мистецької виставки. Свої роботи репрезентував Анатолій Сакалош.

16 листопада відділ культури взяв участь у відкритті закладу дошкільної освіти «Ялиночка» у с. Вербовець.

20 листопада у Виноградівському міському будинку культури відбулися урочистості з нагоди відзначення в районі 25-річчя з дня заснування Виноградівського районного об'єднання товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Працівниками культури було підготовлено концертну програму патріотичного спрямування.

22 листопада відбулася переатестація аматорського зразкового дитячого театрального колективу Виноградівського міського будинку культури (керівник Тетяна Микита) на підтвердження почесного звання. Юні актори під керівництвом режисера, а заодно і автора драматургічного матеріалу, Тетяни Микити показали виставу «Казковий переполох». Члени комісії у складі Василя Барановського, Леонтія Ленарта та Вікторії Гойдош мали можливість оцінити всі складові справжньої театральної постановки: і драматургію, і майстерність акторів, і сценічну пластику, декорації та звукове оформлення.

22 листопада 2018 р. проведено урочистості з нагоди завершення відновлення будівлі Пийтерфолвівської ДШМ, здійсненого за матеріальної допомоги Міністерства закордонних справ Угорщини. На урочистостях були присутні представники Державних Зборів Угорщини, Міністерства закордонних справ, Державного Секретаріату, консульств Угорщини в Ужгороді й Берегові, Закарпатської обласної ради, районної державної адміністрації, департаменту культури, місцевого самоврядування, громадських організацій і духовенства. Священики греко-католицької і реформатської церков провели обряд освячення будівлі. Др.Лоторцої Янош, заступник голови Державних Зборів Угорщини, у своєму виступі відмітив важливість збереження рідної мови, культури і народних традицій. Протягом віків на Закарпатті люди різних національностей живуть у мирі й порозумінні, намагаються жити і працювати на рідній землі. Важливу роль у цьому заклади культури.

24 листопада на площі Миру м. Виноградів відбувся мітинг-реквієм. Керівництво району та міста, керівники установ та організацій, представники громадськості та учнівської молоді вшанували пам'ять жертв голодоморів. Меморіальні заходи в цей час відбувалися в усіх населених пунктах України. Представники духовенства греко-католицької та Української православної церков провели молебень за жертвами страшної трагедії українського народу. Після молебню, на площі з лампадок було викладено символічний хрест. Одночасно, в рамках Всеукраїнської акції «Засвіти свічку» учні шкіл та

громадськість району запалили свічки пам'яті біля хрестів на узбіччях доріг. Цього дня в усіх храм клубних закладах району були проведені години пам'яті «У пам'яті натомленій сплива святої правди голос Ваш..» - СБК Шаланки, «Хай вічно горить свічка ...» - будинок культури с.Карачин, «Пам'ять про них живе у серцях» - будинок культури с.Підвиноградів, тематичний вечір «Скорботна свічка» - будинок культури Олешник та ін..

3 грудня у міському будинку культури відбувся благодійний концерт приурочений Міжнародному Дню людей з обмеженими можливостями. Кошти, зібрані під час концерту, були направлені на лікування важкохворого Олександра Костроби із Сасова. Концерт організований за ініціативи Виноградівської райдержадміністрації та Неветленфолівської дитячої школи мистецтв та за підтримки благодійних фондів «Виноградів» та «Едьмашерт». Наприкінці заходу лічильна комісія провела свою роботу. Спільними зусиллями організаторам заходу вдалося зібрати 72 220 тисяч гривень.

Також для осіб з обмеженими фізичними можливостями м. Виноградів та у Виноградівському районі було організовано та проведено заходи присвячені Міжнародному дню інваліда. Вже стало доброю традицією в клубних закладах проводити відвідування на дому дітей-інвалідів (В.Копаня, Веряця, Олешник, Нове Село).

11 грудня 2018р. у залі міського будинку культури м.Виноградів актори Закарпатського обласного театру драми і комедії запропонували увазі юних глядачів казку-мюзикл «Червона шапочка» за мотивами Л.Полтави та В.Безкоровайного. (Режисер – заслужений діяч України Сергій Архипчук).

15 грудня випускниця Харківського національного університету мистецтв ім.І.Котляревського Вікторія Югас провела з учнями театральних дисциплін Виноградівської дитячої школи мистецтв ім. Б.Бартока майстер-клас на тему «Основи сценічної мови». Мета майстер-класу – дати учням знання з методики роботи над дикцією та літературною вимовою, допомогти самостійно виправляти дикційні та артикуляційні недоліки, удосконалювати свою вимову. Під час проведення майстер-класу Вікторія Югас використовувала все найбільш ефективно зі своєї практики, досвіду колег вітчизняної та зарубіжної театральної практики.

18 грудня у Підвиноградівський дитячий садок завітав Святий Миколай. Учасники зразкового театру ляльок міського будинку культури та учні театральних дисциплін Виноградівської дитячої школи мистецтв ім. Б.Бартока підготували виставу «Як Дід щастя здобував» за мотивами української народної казки.

Ця ж вистава була представлена 22 грудня для дітей Виноградівського дитячого будинку-інтернат. Вихованці дитячого будинку-інтернат із задоволенням дивилися виставу. В залі панувала хороша атмосфера та щирі посмішки дітей. Глядачі з великою цікавістю спостерігали за всіма подіями захоплюючої історії, яка відбулася на сцені.

23 грудня у міській виставковій залі ІМПАСТО відкрилася виставка народних костюмів. Експонати для такої унікальної виставки надала Ірина Турцанаш – директор будинку культури с.Хижа, керівник фольклорного

народного колективу «Хижанські візерунки». В приватній колекції 30 автентичних костюмів, яким понад сто років. Колекцію Ірина Іванівна почала збирати сорок років тому, отримавши у спадок деякі збережені костюми і речі від своєї мами. Частину з них учасники колективу використовують для виступів, адже колектив часто приймає участь у святах, фестивалях, конкурсах. Виставку доповнила колекція керамічних тарілок, рушників та інших давніх речей побуту. На закінчення фольклорний колектив «Хижанські візерунки» порадував присутніх різдвяними колядками.

Всі масові заходи, які проводились відділом культури протягом року висвітлювались в засобах масової інформації, на сайті Виноградівської РДА та на сторінці відділу культури у спільноті Facebook.

п.4 Підтримка реалізації творчих проектів.

Відділ культури проводить роботу у напрямку підтримки та реалізації творчих проектів з метою залучення коштів з міжнародної технічної допомоги, грантових проектів, проведення зустрічей, заходів, співпраці з іноземними партнерами, проведення різних оргмасових заходів.

Працівники Виноградівської РЦБС як члени ГО «Спілка угорських бібліотекарів Закарпаття» продовжують реалізовувати проект «Сільським громадам – належний рівень правової допомоги», мета якого – підвищення рівня правових знань жителів сільських населених пунктів, забезпечення можливостей отримання безоплатної правової допомоги через стаціонарні та виїзні Центри правової допомоги.

Завідувачка бібліотекою-філією с.Нове Село Мелінда Молнар взяла участь у Міжнародній конференції бібліотекарів Карпатського регіону у м.Чонград (Угорщина), де відбувся обмін досвідом роботи бібліотекарів, які обслуговують угорську національну меншину (27-28 травня 2018р.).

Каталіна Вашкеба, директор Виноградівської ЦБС, член ГО „Спілка угорських бібліотекарів Закарпаття”, взяла участь у УІІ-й Міжнародній конференції працівників угорських бібліотек із нагоди відзначення 150-річчя заснування Парламентської бібліотеки у м.Будапешт (6-7 листопада).

п.5. Надання допомоги творчим спілкам.

Районний методичний центр відділу культури систематично надає методичну, практичну допомогу Виноградівському районному творчому об'єднанню художників, народних умільців «Севлюш–Арт», громадському об'єднанню «Мистецька Угоча» у підготовці та проведенні персональних і колективних виставок.

Надаються практичні та методичні поради народним умільцям по покращенню діяльності ГО «Виноградівські пацьорки» (голова Ірина Іжганайтіс), ГО «Мистецька Угоча» (голова Карло Керечанин), ГО «Севлюш-Арт» (голова Вячеслав Попович). Шукаються нові види заохочення народних умільців, художників району до участі в різноманітних заходах, що направлені на популяризацію та розповсюдження виробів народної творчості.

Членкині організації ГО «Виноградівські пацьорки» регулярно проводять ярмарки в центрі міста до календарних свят. Під час цих днів ярмаркування

кожен бажаючий має можливість придбати ексклюзивний твір «від автора» та отримати консультацію чи вичерпну розповідь про його виготовлення.

Одним із видів творчого відпочинку художники вибрали пленер. Живописці ГО «Мистецька Угоча» мають облюбовані місця на берегах р. Тиса, а молодіжний пленер, який організовує Любов Шпак (ГО «Виноградівські пацьорки») надовго залишає приємний спомин у городян міста. Новинкою стало проведення майстер-класів в рамках проведення ярмарків.

Особливою популярністю користується організації персональних виставок – індивідуальних творчих звітів кращих народних майстрів. Виставки проводяться в експозиційному залі Виноградівського районного історичного музею (директор Людмила Тороцкезі) та виставковій залі «Імпасто» (керуюча Валентина Костьо).

п.6. Збереження та розвиток осередків традиційних народних промислів.

Протягом 2018 року методичним центром відділу культури продовжується робота по популяризації, збереженню та відновленню традиційних народних ремесел району. З метою відродження традиційних народних художніх ремесел та декоративно-прикладного мистецтва систематично поновлюється облік народних умільців та майстрів декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва району.

На семінарах-нарадах з клубними працівниками наголошено про потребу постійного поновлення бази даних про народних умільців. Враховуючи суспільний стан розвитку, багато майстрів змінюють свій напрям роботи, а то і переїжджають.

З метою виявлення тих народних промислів, які збереглися в селах, а також майстрів, готових передати свої знання та навички бажаючим освоїти певний промисел, залучення їх до співпраці та участі у виставках-ярмарках клубним працівникам запропоновано кожного місяця проводити мастер-класи з властивих для даного населеного пункту ремесел.

Як приклад роботи з популяризації народного мистецтва можна виділити роботу директора БК с. Онок Білак Лариси та директора міського клубу Савко Мар'яни. Директор міського клубу Савко Мар'яна за пріоритет взяла роботу з дітьми і до різноманітних свят організовує тематичні майстер-класи. А Білак Лариса разом з гуртківцями зазвичай відвідує майстринь вдома. Це надає можливість найширше познайомитись з творчим доробком авторів і в комфортній обстановці поглинати таємниці рукоділля.

В районному історичному музеї (директор Людмила Тороцкезі) та виставковій залі «Імпасто» (керуюча Валентина Костьо) за окремим планом проводяться виставки творчого доробку краян та різні заходи, що спрямовані на популяризацію декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва.

Систематично надаються практичні та методичні поради народним умільцям по покращенню діяльності мистецьким громадським організаціям ГО «Виноградівські пацьорки» (голова Іжганайтіс Ірина), «Мистецька Угоча» (голова Карло Керечанин) та «Севлюш-Арт» (голова Вячеслав Попович).

Організація «Виноградівські пацьорки» має одноіменний сайт, де можна переглянути роботи майстрів. На цьому сайті кожний майстер має свою власну

сторінку для можливості спілкуватись в інтерактивному режимі. Також є рубрики з майстер-класами, статті по рукоділлю, афіша, де можна дізнатись про нові заходи даної організації. Щоквартально випускається інтернет-журнал, де майстрині радо діляться про проведені майстер-класи, розповідають про види ремесел, про стилі в мистецтві.

Популярним стає проведення майстер-класів місцевих умільців в сільських бібліотеках. От в с.Нове Село бібліотекар Мелінда Молнар систематично проводить різноманітні мастер-класи з гуртківцями клубу за інтересами «Люби і роби добро». Також вони радо відгукуються на запрошення організаторів різного роду фестивалів чи заходів, де показують свої вміння. Їхня робота висвітлюється на сторінці бібліотеки в соцмережі Facebook.

Постійно ведеться робота з пошуку нових форм організації виставок. Ініційовано проведення пересувних виставок творів художників з організацією виставки дитячого малюнку окремого населеного пункту з метою популяризації образотворчого мистецтва та виявлення обдарованих дітей.

Релігійні свята значно підвищили інтерес до виробів на релігійну тематику, яка завжди складала основу найкращих творів народної творчості.

Варто зазначити, що кількість народних умільців якісно зменшується. Причин можна виокремити декілька. Оскільки їх праця та її обсяг були залежні безпосередньо від реалізації, то в значній мірі робота формувалась попитом на їх продукцію. При цьому відбулася втрата чисельності народних умільців які працювали творчо через зміну їхньої кваліфікації з метою заробляння собі на життя іншим шляхом.

п.7 Поліпшення матеріально-технічної бази установ

У дитячих школах мистецтв району проведено поточні ремонти класних приміщень за рахунок допомоги батьків, меценатів та грантових коштів. У Пийтерфолвівській дитячій школі мистецтв за рахунок благодійного фонду «Разом за нами» (Együtt mindannyiunkért) м.Будапешт (Угорщина) проведено наступні зовнішні та внутрішні ремонтні роботи на будівлі школи мистецтв: замінено застарілу опалювальну систему (котел - 1 шт, модель Вайлант (28,5 кіловатів), радіаторні системи у 17 аудиторіях, 2 коридорах та в концертному залі); замінено 21 двері: вхідних дверей – 3 шт, дверей класів та службових приміщень – 17 шт, вхідні двері котельної – 1 шт., проведена капітальна заміна 800 м.кв. покрівлі будівлі школи, у концертному залі відновлено сцену і підлогу. За рахунок Західного Партнерства у Пийтерфолвівській дитячій школі мистецтв замінено 20 вікон, а малярні роботи у класах проводяться за сприяння батьківського комітету.

Постійно ведеться контроль із дотримання доведених лімітів споживання енергоносіїв по всіх установах культури.

Для покращення матеріально-технічного забезпечення керівники закладів культури району ведуть активну роботу із залучення грандів, спонсорських та благодійних внесків.

Начальник відділу культури
Данилець, 21758

В.ЮГАС